

Moji malí vášniví čtenáři aneb Jak si vybíráme knihy

Autor: Mgr. Heda Lišková

Číslo: roč. 2, č. 2/2016

Rubrika: Objevujeme

Klíčová slova:

literatura pro děti a mládež, inspirace, knihovny, dětské čtenářství, knihy pro děti, sdílení

Jako aktivní rodič se snažím svým dětem číst, a to nejen před spaním. Mnohdy se ale během dne ani více času nenajde. Podnětů a aktivit je tolik, že najít po celém dni zbytky energie pro chvíli s knížkou a stopadesáté předčítání stále té stejné stránky leporela s náročným "vlak, vlak, kouří...", které pochopí jen rodiče, je nad naše síly.

Úvod

Jako aktivní rodič se snažím svým dětem číst, a to nejen před spaním. Mnohdy se ale během dne ani více času nenajde. Podnětů a aktivit je tolik, že najít po celém dni zbytky energie pro chvíli s knížkou a stopadesáté předčítání stále té stejné stránky leporela s náročným „vlak, vlak, kouří...“, které pochopí jen rodiče, je nad naše síly.

Podle čeho tedy volíme knihu, kterou tento vzácný čas naplnit?

Mám dva syny. Mladší má dva a starší čtyři roky. U žádného z nich však nejsem ten, kdo rozhoduje, co se bude číst. Pánové mají vlastní hlavu, a pokud je moje nápady nenadchnou, tak si maminka může číst sama. Jsem tedy pouze tím, kdo předkládá nabídku, ze které je vybíráno. A tento úkol mi poněkud kazí knihovna nabízející nepřehledné množství literatury, ne však vždycky dle mého gusta. Ale co, i maminka se může učit novým věcem a toleranci k dětskému vkusu.

U mladšího syna převažují ve volbě veselé, barevné a **poutavé obrázky**. Když byl ještě miminko, popadl mne záchvat formování vkusu novorozence a rozhodla jsem se vytvořit knihovničku leporel od nejnámějších českých ilustrátorů. Dopadlo to nad očekávání - v knihovně už nezbylo místo pro nekvalitní, kýčovitá a nezajímavá leporela, která mi doposud bylo líto vyhodit, i když si v nich nikdo nečetl. A navíc vznikl užitečný seznam tipů na dárky k narozeninám a Vánocům. Starší syn již preferuje **čtení s dějem**. Stále však jde o knihy typu „více obrázků a méně textu“, čímž je výběr omezen. U něj cítím potřebu seznámit ho v první řadě s dětskou klasikou, tedy všemi tituly, které máme doma či u babičky a na kterých jsme vyrůstali my. Mezi takové poklady patří třeba *O pejskovi a kočičce*, *Děti z Bullerbynu* nebo *Budulíněk* od J. V. Plevy. Tyto knihy nestárnou a naše děti je mají stejně rády, jako jsme je milovali my. Ty, které naši rodiče odkázali mladším sourozencům, se pak snažím dokoupit - nejlépe v antikvariátu, aby do naší staromilské, poděděné knihovničky zapadly.

Dalším vodítkem pro výběr knih jsou **tipy od kamarádek a známých**, které mají děti stejně staré jako my. U některých knih jsme úmyslně mezi sebou zakoupily rozdílné díly, které si vzájemně půjčujeme, a tím se naše knihovnička neustále obměňuje. Takto jsme si obstarali například celou serii knih *Jaro, Léto, Podzim Zima* a *Noc* od R. S. Bernerové, která má obrovský úspěch u dětí i rodičů. Inspiraci nacházím i na **sociálních sítích**, nejčastěji na Facebooku ve skupině s názvem [Inspirace nejen pro učitelky mateřských škol](#). Zde si paní učitelky vzájemně doporučují literaturu a vkládají krátké recenze. Několikrát jsem si úmyslně vyhledala i tzv. „oceněné knihy“, pro které jsme

následně zamířili do knihovny. Jako rodič nacházím v knihách oceněných [Zlatou stuhou](#) či [Magnesií Literou](#) převážně inspiraci, zato jako učitelka v mateřské škole si tímto způsobem vytvářím přehled o novinkách a nových možnostech, jež literatura nabízí. Mohu tak například doporučit rodičům tzv. „podpurné knihy“, které jim mohou pomoci přiblížit dětem určité téma, jako např. *Lentilka pro dědu Edu* nebo *Myši patří do nebe*.

Návštěva knihovny, v našem případě se jedná o [Knihovnu Jiřího Mahena v Brně](#), je pro nás častá a dětmi oblíbená aktivita, kterou pravidelně vyžadují. Pro dva kluky začíná půjčování knih vždy jízdou v proskleném výtahu, i kdyby měli čekat třeba hodinu, než bude volný. Oddělení [Knihovny pro děti a mládež](#) působí už na první pohled přátelsky a klidně. Dětem je dovoleno si knihy dle potřeby „osahat“ a vytvářet si k nim tak již od malička blízký vztah tak jako k celé knihovně. Dospělému je zde nabídnuto několik minut klidného vybírání a prohlížení, když si děti hrají v dětském koutku.

„Poměrně často se nám stávalo, že jsme našli hromádku perfektních knih a všechny do jedné nutně potřebovali, a pak je nomohli unést. To nás přivedlo k vytvoření vlastních půjčovacích pravidel.“

Dohodli jsme se, že si každý vybere jednu knihu dle svého výběru a na jedné se domluvíme společně. To vede děti k samostatnosti při výběru a zodpovědnosti za zvolený titul. Při hledání té své „nej“ knihy také přirozeně prozkoumávají prostředí knihovny a seznamují se s jednotlivými regály. Starší syn vždycky nejprve sáhne do poličky s vystavenými novinkami a zde si také většinou vybere. Mladší syn skončí u leporel a já zamířím pro tituly, jež si většinou vyberu již dopředu. Když nás nějaká kniha zaujme, zkusím najít v [katalogu knihovny](#) pokračování či další titul od příslušného autora. Takto jsme se například dostali k celé radě knih od Arnolda Lobela či veselým příběhům *Myši a krtek* od Wonga Herberta Yeea. Občas se snažím zapojovat i knihy komiksového typu s jednoduchým dějem, např. *Cour a Courek*, *Štaflík*, *Špagetka a psí kusy* nebo *Barbánek*. Syn si je umí „přečíst“ sám, což rozvíjí jeho představitivost a předčtenářské dovednosti. Čte si je opakovaně, stále dokola a vždy v obrázcích najde něco nového.

Nejtěžším úkolem je pro nás shodnout se na společné knize, jelikož každý z nás má jinou představu

Jednou večer při četbě knížky o nabručeném medvědovi a jeho neodbytných sousedech králících se syn rozbrečel, knihu zavřel a prosil mě, ať ji okamžitě odnesu zpátky do knihovny. Je pravda, že medvěd byl trochu výbušný a já to ještě oživila emotivním čtením, ale takovou reakci jsem opravdu nečekala. Kniha mne původně nadchla svým tématem i krásnými ilustracemi a myslela jsem si, že bude zábavná pro nás oba. Později jsem si ji tajně sama dočetla. Medvěd i králíci se usmířili a stali se dobrými přáteli, což už se ale syn nikdy nedozvěděl. Byl to pro nás oba hluboký zážitek a pro mne ponaučení, že děti mají právo mluvit do toho, co se jim bude číst. Mohlo by se zdát, že si děti při neustálém půjčování a vracení nedokážou vytvořit ke konkrétním knihám hlubší vztah. Mnohdy se ale stává přesný opak, kdy s blížícím se termínem odevzdání nastává problém. Následuje několikrát vrácení a opětovné půjčení a prodlužování. V takovém případě jsem ochotná pro všeobecný klid knihu zakoupit v knihkupectví, ale to není ono. Oni potřebují přesně tuto, která je ve předu počmáraná a na straně 58 natržená. Její odevzdání se neobejde bez pláče.

Závěr

Jako učitelku v mateřské škole mne bude dětská literatura provázet, i když mé děti odrostou. Chtěla jsem ještě jiným způsobem využít společné čtení s dětmi a začala psát čtenářský deník. Zapisuji zde názvy a autory všech knih, které jsme přečetli, a přidávám stručný popis toho, jak byla kniha čtivá, jak se nám líbily ilustrace a zda syna čtení bavilo. Zatím je pro nás společné čtení zábavou, tak nám,

prosím, držte palce, **ať jsme úspěšní při výběru knih, které zaujmou a co nejvíce oddálí čas, kdy děti odhodí knihy a přejdou k tabletům.**

LIŠKOVÁ, Heda. Moji malí vášniví čtenáři aneb Jak si vybíráme knihy. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. roč. 2, č. 2/2016 [cit. 2016-05-11].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/vasnivi-ctenari.

ISSN 2336-727X.